

Paul Celan: DIE LIEBE / MIŁOŚĆ (t. Ela Binswanger)

Paul Celan: MIŁOŚĆ

MIŁOŚĆ, szykowny kaftan bezpieczeństwa,
krępuje parę żurawi.

Kogo, jako tego, kto przemierza Nicość,
przeniesie wydech stąd tu
do któregoś ze światów po tamtej stronie?

(tł. Ela Binswanger)

*

Paul Celan: MIŁOŚĆ

MIŁOŚĆ, piękny kaftan bezpieczeństwa,
skrada się do pary żurawi.

Kogo, gdy tak podąża przez nicość,
zaczerpnie to wydyszane
tu, w jeden ze światów?

(tł. Ryszard Krynicki)

*

Paul Celan: DIE LIEBE

DIE LIEBE, zwangsjackenschön,
hält auf das Kranichpaar zu.

Wen, da er durchs Nichts fährt,
holt das Veratmete hier
in eine der Welten herüber?

*

Wiersz ten powstał po tym, jak Celan po raz 1. w ataku szału rzucił się z nożem na żonę i został przewieziony do kliniki, możliwe, że w kaftanie bezpieczeństwa (wg Barbary Wiedemann)

@znaczenie wyrażenia "zuhalten auf etwas" = 1. trzymać coś w zamknięciu, w ryzach; 2. skierować się (z jednostką pływającą) w kierunku czegoś. Od tego słowa (w tym 1. znaczeniu), pochodzi też słowo "Zuhälter" - "alfons, naganiacz, rajfur, sutener, kupler, stręczyciel"

@das Veratmete, Wehen veratmen - Wdech przez nos - wydech przez usta: dobra technika oddychania w początkowej fazie porodu.

*

ilustracja: "Paul Celan / Gisèle Celan-Lestrange Briefwechsel". Erster und zweiter Band: Die Briefe / Kommentar. Mit einer Auswahl von Briefen Paul Celans an seinen Sohn Eric. Aus dem Französischen von Eugen Helmlé. Herausgegeben und kommentiert von Bertrand Badiou in Verbindung mit Eric Celan. Anmerkungen übersetzt und für die deutsche Ausgabe eingerichtet von Barbara Wiedemann. Erste Auflage. 2 Bände

CELAN, Paul & CELAN-LESTRANGE, Gisèle & BADIOU, Bertrand (Hrsg.) & CELAN, Eric & HELMLÉ, Eugen (Übers.) & WIEDEMANN, Barbara (Übers.)

Published by Suhrkamp Verlag, Memmingen, 2001

fragment recenzji z Frankfurter Allgemeine Zeitung, aktualizacja z 21.4.2001

Uns zu trennen wäre der Sieg unserer Feinde

Die Liebe, zwangsjackenschön, und das Kranichpaar: Der Briefwechsel Paul Celan und Gisèle-Lestrange · Von Ernst Osterkamp

"Ich bin so glücklich, Dir von all dieser großen Ruhe zu berichten, in der ich gestern eingeschlafen bin. Und mein einziger Wunsch wäre es, auch Dich ganz in Frieden zu wissen. - Es ist diese Ruhe, die mich ängstigt, weißt Du - sie gehört nicht zu meinem Naturell - sie gehört überhaupt nicht zu meinem Naturell, und der sie mir gibt, bist Du." So schreibt am 11. Dezember 1951 die vierundzwanzigjährige Gisèle de Lestrange im ersten erhaltenen Brief an ihren Geliebten, den 31 Jahre alten Dichter [Paul Celan](#), den sie erst wenige Wochen zuvor kennengelernt hatte. Von Anbeginn wohnt dieser Liebe etwas Beängstigendes inne, und der Brief spricht auch aus, woraus es resultiert: aus der Sorge der jungen Frau, die Ruhe, die der Geliebte ihr gibt, wieder verlieren zu müssen, weil ihm selbst der innere Friede fehlt.

Gisèle de Lestranges am Anfang einer fast zwei Jahrzehnte umspannenden Liebe und Ehe ausgesprochener Wunsch, Celan "ganz in Frieden zu wissen", wird sich niemals erfüllen, und es ist, als habe sie dies geahnt; noch im selben Brief schreibt sie: "Es muß sehr schwierig sein, einen Dichter zu lieben, einen schönen Dichter." Wie schwierig es tatsächlich war, zeigt die 677 Schriftstücke umfassende Korrespondenz Gisèle Celan-Lestranges mit Paul Celan auf anrührende, auf erschütternde Weise.

*

Miłość w "szykownych kaftanach bezpieczeństwa" i para żurawi: korespondencja między Paulem Celanem a Gisèle-Lestrange autorstwa Ernsta Osterkampa

"Tak się cieszę, że mogę ci opowiedzieć o całym tym wielkim spokoju, w którym wczoraj zasnęłam. I moim jedynym życzeniem byłoby wiedzieć, że ty też jesteś spokojny. - To ten spokój mnie przeraża, wiesz - to nie jest moja natura - to wcale nie leży w mojej naturze i to ty mi go dajesz". 11 grudnia 1951 roku

24-letnia Gisèle de Lestrange napisała pierwszy zachowany list do swojego ukochanego, 31-letniego poety Paula Celana, którego poznała zaledwie kilka tygodni wcześniej. W tej miłości od początku było coś przerażającego, a list wyraża też to, co było tego powodem: troskę młodej kobiety, że będzie musiała utracić spokój, jaki dawał jej ukochany, bo on sam nie miał wewnętrznego spokoju.

Życzenie Gisèle de Lestrange, wyrażone na początku miłości i małżeństwa, które trwało prawie dwie dekady, aby "całkowicie zaznać Celana w spokoju", nigdy się nie spełni i jest tak, jak się tego spodziewała; W tym samym liście pisze: "To musi być bardzo trudne, kochać poetę, pięknego poetę". Korespondencja Gisèle Celan-Lestrange z Paulem Celanem, obejmująca 677 dokumentów, w wstrząsający i wzruszający sposób pokazuje, jak bardzo było to trudne.